Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 138. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ЛИПНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 25, 1981 No. 138. VOL LXXXVIII

„Новий Американець" пише про українсько-жидівські відносини

Ню Йорк, Н. Й. (Л. В-а). — Популярний тижневик „третьої хвилі" російської еміґрації, а більш е-колишніх громадян СССР жидівського роду, який виходив перший рік свого існування (рік 1980) у видавництві „Свободи" в Джерзі Сиіті, раз у раз пише на українські теми з вирозумінням і розумінням української проблематики у вільному світі й на Україні.

І так, згідно з цією настановою, особливо підсиленою приїздом до Америки з Ізраїля діяча і журналіста Якова Сусленського, який гаряче заохочував до зв'язків поміж давньою українською і новою жидівською еміґрацією з СССР (і України), відбулося в Народному Домі тут обговорення теми — „Українці і євреї: сучасне і майбутнє народів-сусідів", влаштоване Клюбом Круглого Столу, який існує неперіодично в Ню Йорку вже понад двадцять років.

Це чергове засідання відбулося в четвер, 18-го червня, в УНДомі, де гостями українців були: відомий російський письменник, публіцист і журналіст з Москви Марк Поповський; мистецтвознавець, нещодавно з Ленінграду, д-р Леонід Тарсюк; і науковець доктор технічних наук, Александер Ґеніс старший, з Риги. Ця імпреза де учасники обмінялися відвертими думками про події і проблеми, які заторкують найближче всіх мешканців України, автохтонів і національні меншини, була детально описана в кількох американських російськомовних публікаціях, а в згаданому „Новом Американце" про неї написав статтю П. К. під заголовком „У гостях у Земляків"

У ній сказано: „Хоч Ґеніс еміґрував до Америки з Риги, Тарасюк з Ленінграду, а Поповський зМосками, — їхня батьківщина, як і батьківщина їхніх предків, — Україна. І гостям і господарям було що попорозказувати одні одним про далеку, залишену з різних причин, землю. Д-р Л. Тарасюк згадав про те, як в 1960 році, в Тайшетській пересильній тюрмі зустрів він Владику Йосифа Сліпого, главу Української Унійтської Церкви. Як сердечно його, жида, засудженого по політичній статті, привітав сам Владика і його оточення — діячі переслідуваної Української Церкви.

Про українських вчених, героїв і головних персонажів своїх книжок, розповів Марк Поповський. За тридцять років літературної діяльности йому довелося десятки разів перебувати в містах і селах України, переводити інтерв'ю з видатними українськими селекціонерами, агрономами, біологами й лікарями. В Києві М. Поповський зустрічався з мужнім письменником-націоналістом Іваном Дзюбою і говорив з ним про те, як власне національно настроєне українське суспільство дивиться на відношення з жидівським населенням на території (майбутньої) Незалежної Української Республіки.

Багато хто з нас, хто належить до так званої третьої хвилі еміґрації, залишили Україну не по своїй волі, а лиш через те, що не могли жити в обставинах совєтського державного антисемітизму, — казав Марк Поповський.-Там у нас залишилися близькі й друзі. Ми хотіли б відвідувати їх, а дехто, очевидно, схильний навіть повернутися назад. Але все це неможливо, поки там зберігається людиноненависництво, нав'язаний Кремлем режим. Очевидно, ви також, дорогі земляки, бажали б повернутися на вільну й щасливу Україну, туди, де ваші і наші діди протягом багатьох поколінь жили пліч-о-пліч. залишім розрахунки і роздори минулого бабусі-історії. Сьогодні у нас з вами спільні цілі і ніякої принципової різномови немає. Сподіваємося її не буде і завтра.

Тепле пожвавлення в залі викликав виступ д-ра А. Ґеніса, який промовив до зібраних по-українському. Ґеніс народився в Києві і перед початком Другої світової війни закінчив українську школу...

Головуючий на бесіді Круглого Столу керівник Українського Народного Дому Євген Стахів привітав гостей. Він підкреслив, що в українській еміграційній періодиці вже відмічена нинішня тенденція до зближення поміж українцями і євреями з 'третьої хвилі', народженими на Україні. „В той час, сказав Є. Стахів, — як демократична щоденна газета „Свобода" в числі з 17-го червня тепло вітає контакти земляків, комуністичний щоденник „Українські Вісті" в числі з 18-го червня кидають на

(Закінчення на стор. 3)

У Каліфорнії помер інж. Михайло Хронов'ят

Клівленд, Огайо. (І.Ф.). — У понеділок, 20-го липня ц.р. помер у Каліфорнії інж. Михайло Хронов'ят, провідний кооператор і суспільно-громадський діяч на рідних землях, член дирекції Крайового „Маслосоюзу" у Львові, який своєю взірцевою організованістю і фаховою працею зайняв одно з перших місць поміж іншими крайовими кооперативними союзами на західніх українських землях.

Народжений 1894 року. Покійний був довголітнім головою „Сокола Батька" у Львові, членом проводу багатьох крайових і повітових товариств і організацій, військовик, старшина УГА і член військово-комбатантських організацій.

В часі великого ісходу з рідних земель в 1944 році, виїхав з родиною на захід і по кількох роках скитальщини поселився в Клівленді, де включився в громадську працю, став членом Т-ва Українських Інженерів і його кількакратним головою, членом-основником Т-ва „Самопоміч", кредитової кооперативи „Самопоміч" і інших організацій. Довгі роки очолював рух за при-

св. п. інж. М. Хронов'ят

вернення самоуправи Помісній УКАЦеркві.

Не зважаючи на виснажуючу і тяжку працю, яку приходилося йому виконувати, щоби заробити на прожиток, все знаходив час і енерґію для громадської справи головно для комбатантської організації ОбВУА, яку довгі роки очолював.

Похоронні відправи відбудуться в суботу, 1-го серпня ц.р., о год. 10-ій вранці в українській католицькій церкві Різдва Пресвятої Богородиці в Ню Брансвіку, Н. Дж., а опісля на український православний цвинтар св. Андрея в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Центральна Розвідча Служба знову в клопотах

Вашінґтон, Д.К. — Зудари суперечних поглядів довкола особи Вілліяма Кейсі, голови Центральної Розвідчої Служби (Сі — Ай — Ей), більшають із кожним днем, а це коли один із його підрядних урядовців Генрі С. Ровен, став об'єктом загальної критики.

Дня 7-го липня ц.р. американський Уряд проголосив, що С.Ровена назначено головою Крайової Розвідчої Ради, що має приготовляти розвідчі оцінки для „Сі — Ай — Ей. Як тепер виявилося, Ровен під натиском зрезиґнував з головства Корпорації Ренд в 1971 році, коли виказалося, що він співпрацював з Данієлем Елсберґом у виданні т.зв. Пентаґонських Документів у яких, як відомо, розкрито багато таємниць американського Уряду.

Вілліям Кейсі і його заступник адмірал Боббі Р. Інман, відмовилися у цій справі дати будь-які вияснення. Але ген. Данієл О. Ґреґем, колишній директор Розвідчої Аґенції Департаменту оборони гостро заатакував назначення Ровена на таке дразливе становище, вказавши на його компромітація свідченнями в обороні Елсберґа, із-за чого саме його усунили з головства корпорації Ренд.

Минулого тижня Макс Гюґел, заступник керівника відділу у справах тайних операцій,зрезиґнував з цього посту, коли виявилося, що він був замішаний у біржових спекуляціях, роблючи значні фінансові інтереси.

Хоча президент Реґен й в дальшому обороняє Кейсі, як голову „Сі — Ай — Ей", інші члени цієї розвідчої аґенції мають великі застереження щодо його правильної та критичної оцінки кандидатів.

При розправі Елсберґ твердив, що ті документи, які він видрукував, не були власністю американського Уряду, а власністю трьох осіб — Пол Варнке, тодішнього заступника секретаря оборони для міжнародних справ безпеки, та двох його помічників — Леслі Ґелб і Мартон Галперін. Цей останній тепер є директором Центру для крайових студій безпеки, що його створив Інститут для політичних студій, тобто група лівої орієнтації.

Генерал Ґреґем свої критичні завваги закінчив словами, що, на його думку, Корпорація Ренд протягом довшого часу випускала матеріяли в справі оборони Америки, що часто натрапляли на трудноші в практичному приміненні та кінчалися провалом. У Пентаґоні існують побоювання, що Ровен притягав до співпраці людей із антимілітарним наставленням, що може статися сьогодні у випадку Крайової Розвідчої Ради, що її тепер Ровен очолює.

Крайслер нарешті добився прибутку

Вашінґтон. — Теперішній предсідник і головний екзекутивний керівник автомобільної компанії Крайслер, Лі Якокка, з великою сатисфакцією ствердив, що ведена ним автомобільна компанія вперше після довшого часу добилася прибутку в сумі 12 мільйонів долярів за другий квартал 1981 року.

Ще недавно компанія Крайслер стояла перед банкрутством. Кожного року вона тратила поважні суми грошей, бо вироби її не задоволяли консумента ані своєю якістю, ані ціною. Заробітна платня робітників була непропорційною до продуктивности високою, до того долучилися соціяльні забезпечення й інші витрати, які вели до катастрофи. З катастрофи урятували Крайслера насамперед інтервенція Уряду ЗСА, який дав ґарантію на нові банкові позички для Крайслера, відтак рішучі заходи керівництва компанії, нарешті уступки робітників, які зреклися різних сум, щоб рятувати компанію й свої місця праці. Спільне зусилля тих усіх чинників принесло плоди, про які Якокка звітував на форумі Крайового пресового клюбу.

Прибуток Крайслера тим більше характеристичний, що інші американські автомобільні компанії в цьому самому часі не вийшли так добре, а в попередньому кварталі зазнали втрат. Одначе Якокка попередив, що осягнений прибуток надто малий, щоб заважити на дальшому розвитку компанії. Навпаки перед нею ще важкі зусилля, але теперішній прибуток указує на те, що труднощі можна перебороти. Якокка згадав деякі з труднощів, а особливо небувало високі відсотки від банкових позичок, що відстрашує майбутніх покупців від купна нових авт. Навчений гірким досвідом він запропонував, щоб було створено якусь систематичну, постійно діючу організацію допомоги тим компаніям, які попали в біду, але ще можуть бути оздоровленими.

Якокка поінформував, що поважним засобом в покращанні положення Крайслера були зовсім нові моделі малих авт Даджа типу „К" і Плимута „Ріляєнт". Впроваджені в осені минулого року, ті моделі спершу стрінулися з опором консумента, але в швидкому часі стали найпопулярнішими серед інших моделів тієї компанії. Допомогло Крайслереві також те, що інші автомобільні компанії — Дженерал Моторс і Форд — не пішли назустріч потребам ринку і ще дотепер такого рода моделів на ринку не мають.

Появилася драма М. Руденка

Торонто – Балтимор. — Цього року, тут з українського Видавництва „Смолоскип" ім. В. Симоненка появився передрук самвидавного 74-сторінкового твору з України — трагедії „На дні морському", авторства Миколи Руденка. Ця п'єса, як зазначено у книжці, — надрукована без відома і згоди автора.

У слові від Видавництва сказано таке: „...драма Миколи Руденка „На дні морському", де відважно і психологічно глибоко ставилось питання української людини в радянських умовах, — не могла бути опублікована. Після кількох успішних вистав у Київському театрі ім. І. Франка в 1962 р. її заборонили і далі ані на сцену, ані до друку не дозволили. І це зрозуміло. Трагедія „На морському дні" є яскравим документом доби, коли в молодого радянського покоління появилися перші спалахи усвідомлення великої неправди й зла, що її заподіяла українському народові більшовицька влада. Але через те, що ці єретичні думки виникли в умовах, сказати б, безвихіддя (в переддень і на початку Другої світової війни), ця бентежна і неспокійна молодь мусіла була вмерти. І що найтрагічніше, — вмерти від рук своїх заблудлих у хащах, хоч, може, внутрішньо чесних, батьків. Саме цей заплутаний і тяжкий комплекс „батьків" — дітей" створює

(Закінчення на стор. 4)

Папа залишається в шпиталі

Рим, Італія. — Італійські лікарі, які піклуються Папою Римським Іваном Павлом II заперечили поширювані пресою й іншими засобами масової інформації вістки про швидкий вихід Папи із шпиталю. Навпаки, Папа залишиться в шпиталю аж до виздоровлення після слідуючої операції, яка відбудеться приблизно за місяць, якщо не наступлять якісь несподівані зміни, чи комплікації, поінформували вони офіційно.

Д-р Еміліо Тресальті, медичний директор шпиталю Джемеллі, де перебуває Папа, заявив, що чергова операція відбудеться щойно після усунення усіх виявів і наслідків вірусової інфекції, яку Папа недавно перебув. Д-р Тресальті, крім відчитання медичного бюлетеню про стан здоров'я Папи — 25-го з черги після пострілення Папи турецьким терористом Аджою — подав ще додаткові інформації усно. Друга операція буде остаточною і її ціллю буде вилучити штучне получення між кишками та встановити їхнє нормальне функціонування. Тепер, аж до часу вилікування зранених частин, плястичні трубки виконують їхнє завдання.

Папа почувається нормально, подав д-р Тресальті, а так само процес повного загоєння порваних кулею частин добігає нормально до кінця. Залишення Папи в шпиталі з одного боку уможливлює його кращу підготову до чергової операції, а крім цього буде для нього менш обтяжливе, як прибування з Ватикану на контролю.

У світі

ЮҐОСЛАВСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ аґентство Танюг опублікувало комунікат про суд над трьома албанцями. Цими трьома албанцями були: Біслім Байрамі, Якуп Редзені та Ізмаїл Макіці. Всі три походять з провінції Косово в Юґославії, де на весні цього року відбулися заворушення. Трьох названих обвинувачених оскаржено в тому, що вони основували нелеґальну організацію під назвою „Народний визвольний рух", ціллю якої була сепарація провінції Косово від Юґославії і прилучення її до албанської держави. Обвинувачені засуджені на 6-8 років тюрми. Дальші суди з такими самими обвинуваченнями заповів той же самий комунікат Танюґу. Завдяки тим судам стало відомо, що серед албанського населення, яке живе компактною масою у провінції Косово, діє революційна організація, яка намагається довести до розчленування Юґославії. Після цьогорічних заворушень у Косово албанський комуністичний ряд видав був такого роду пропаґандивні матеріяли, що з них виникало не лише підозріння стосовно плянів Албанії прилучити до себе частину юґославської території, але також могло постати підозріння, що для цього створено окрему організацію. Тепер ці припущення потвердив суд.

ГРУПА МАЛИХ ОСТРОВІВ недалеко Тайвану, що їх японці називають Сенкаку, а китайці Діяоу, стала причиною дипломатичного напруження між КНР і Японією. Японці вважають ці острови частиною своєї території і розпочали там розшуки за нафтовою ропою та студії для створення можливостей морської риболовлі. Проти цього запротестував Пекін, який уважає ці острови китайською територією. Минулого року відбулася спільна китайсько-японська конференція у справі майбутнього цих островів та для яких господарських цілей їх можна використати. Але конференція не розв'язала основної політичної проблеми: до кого вони належать? Теперішні японські акції в тому обширі і китайський формальний протест можуть викликати скомплікований конфлікт. Тим більше, що до тих островів зголосив свої претенсії також уряд Тайвану, який до них найближчий.

У БЕРЕЗНІ ЦЬОГО РОКУ відбулися арешти опозиційних елементів у Пакістані. Причиною арештів було схоплення пакістанського літака терористами, які мали зв'язки, а може навіть належали до опозиції. Серед арештованих була також дружина повішеного колишнього прем'єра Зульфікара Алі Бгутто, якого суд засудив за участь у вбивстві його противника. Тепер, на підставі рішення уряду, її звільнено.

У ЖЕНЕВІ, ШВАЙЦАРІЯ, на головній залізничній станції, у сховку на пакунки, вибухнула бомба, яка поранила чотирьох осіб, що були вроблизу. Поліція оточила кордоном частину стаційних забудовань, а тоді вибухнула друга бомба, яка одначе, нікого не поранила. Останнім часом — це вже п'ята цього роду атака на терені Швайцарії. За попередні бомбові атаки взяла на себе відповідальність вірменська національно-революційна організація вірменських націоналістів, яка вимагає від швайцарського уряду звільнення свого члена Мардіорса Ямкодіяна з тюрми в Швайцарії. Ямкодіяна арештувала швайцарська поліція при допомозі цивільних осіб, які бачили його у часі виконуваного ним атентату проти турецького дипломата. Ямкодіян за те вбивство очікує суду. Вірменські націоналісти, які вже вбили коло 20 різних турецьких дипломатів, погрожують такими ж дальшими актами. Ці акти вони виконують як відплату за вирізання коло півтора мільйона вірмен турецькими поліцією, військом та узброєними цивілями 1915 року, в часі Першої світової війни. Це була одна з турецьких спроб — „остаточно розв'язати вірменську проблему". На початку цього століття була інша цього роду спроба, в якій також загинули сотні тисяч вірмен.

БРИТАНСЬКИЙ УРЯД офіційно і формально відкинув суґестію, щоб після вінчання престолонаслідник Чарлз і тоді вже його дружина Діяна перевели перші дні після весільних церемоній в іншому місці, а не в Ґібральтарі. Таку вимогу поставила також еспанська королівська пара, король Хуан Карльос і королева Софія, які з протесту проти прибуття молодої пари на Ґібральтар відмовилися взяти участь у весільних церемоніях. В англійському парляменті депутати виступали проти цієї вимоги еспанської королівської пари й порівняли її до вимоги диктатора Франка з часів Другої світової війни. Але англійці не поступилися тоді і не хотять поступитися тепер. Заступник англійського міністра закордонних справ Аян Ґілмур заявив: „ Це є пошлюбна подорож молодої пари й нічия інша. І ніхто не може втручатися у ці справи. У цій справі ми принаймні повинні затримати відчуття пропорції. Поступування еспанців нас заскочило".

У СОВЄТСЬКІЙ ВІРМЕНІЇ, недалеко столиці Єревану, совєтський військовий літак зістрілив, або спричинив катастрофу арґентинського товарового літака. Арґентинське міністерство закордонних справ повідомило, що їхній літак збився з дороги в леті понад Туреччиною і опинився у совєтському повітряному просторі. ТАСС заявив, що совєтські військові літаки вимагали приземлення арґентинського літака, але той не реаґував.

ТРИ ДНІ ТРИВАВ БІЙ ЗА ПЕРЕДМІСТЯ КАБУЛЮ

Кабуль, Афганістан. — Закордонні дипломатичні представництва в столиці Афганістану, Кабулю, однозгідно повідомляють про довгий і важкий бій між збройними формаціями афганських самостійників та совєтськими військами і їхніми афганськими сателітами за передмістя столиці Пахман. Щойно після вжиття важкої артилерії, різного рода ракет і танків совєтському командуванню вдалося опанувати Пахман.

Бій за Пахман був попереджений ліквідацією урядового корпусу кадетів. Вищі кляси того корпусу в силі 300 старшинських кандидатів були вислані проти самостійників. 200 з них перейшли на бік самостійницьких збройних сил, а коло 100 серед яких було багато совєтських і урядових інструкторів та полева жандармерія, видала бій під натиском совєтських і урядових інструкторів і під погрозами полевої жандармерії. Значна частина кадетів, які вступили в бій, загинула. Так само в військовому шпиталі в Кабулю перебуває їх чимало. Родини ранених, довідавшись в яких умовинах молоді кадети були примушені воювати, окружили шпиталь і вчинили велику протиурядову демонстрацію. Щоб якоюсь мірою заспокоїти схвильоване населення, уряд влаштував величавий похорон для 30 кадетів з участю найвищих державних достойників, розданням нагород тощо.

В бою за Пахман совєтські й урядові війська потерпіли значні втрати. Число вбитих і ранених пішло в сотні, але навіть приблизно його не можна устійнити, бо вбитих хоронять у різних місцях, а ранених розділяють навіть до дальших шпиталів. Про розміри бою вказує факт, що на одній тільки дорозі начислено 300 танків, які їхали в полосу бою. Совєтські й урядові війська пляново стріляли в приватні будинки й нищили їх разом з людьми. Загально пояснюють це собі тим, що дільниця Пахман була замешкана багатшими людьми і совєтські війська використали нагоду, щоб винищити їх.

Після бою за Пахман сутички на вулицях Кабулю змаліли. Але всетаки вони ще мають місце, тільки що в меншому числі. Наприклад у білий день під приватний дім американського дипломата, члена американської амбасади підїхав автомобіль, з якого вискочив якийсь чоловік. Чоловік цей вистрілами з пістолі убив афганського вояка, що беріг будинку, забрав його зброю, сів в авто і спокійно від'їхав.

В Америці

ГРУПА САЛЬВАДОРСЬКИХ ВТІКАЧІВ — 150 осіб — внесла прохання до президента Роналда Реґена про політичний азиль. 87 осіб із загального числа втікачів перетримувано у кількох федеральних центрах відокремлення в південній Каліфорнії. Їх звільнено 20-го липня завдяки стараннями і клопотанням про них кількох релігійних і політичних організацій. Крім петиції про політичний азиль і усунення загрози депортації, сальвадорці прохають Президента відкинути вимагані 5,000 долярів, що мають вплинути із кожною петицією про політичний азиль; дозвіл на працю в ЗСА і безкоштовну медичну опіку; право на політичний азиль сальвадорцям, які є поза ЗСА і бажають з'єднатися зі своїми родинами, що вже перебувають тут, і щоб припинити американське „втручання" в Ель Салвадорі. Речник Служби іміґрації і натуралізації Роберт Сайц заявив, що служба не практикує масового азилю. „Ми звернулися до Державного департаменту за їхніми рекомендаціями у цій справі, проте остаточне рішення зробимо ми... Кожний випадок буде розглянуто на індивідуальній базі".

ТИСЯЧІ АКРІВ в Колорадо охоплені пожежою. Найбільше полум'я — відоме як „Ґрейстон файер", у зв'язку зі сильними вітрами, перенеслося у північнозахідню частину Колорадо. Сотні пожежників і добровольців змагаються з цим потужним вогнем.

ПУЕРТО РІКО погодилося прийняти до 800 гаїтських втікачів, які знаходяться тепер в таборах на Флориді. Дати акції перетранспортування цих втікачів до Форту Аллен, колишньої американської морської бази коло Хуана Діаз у Поерто Ріко ще не встановлено. Договір у справі гаїтських втікачів підписав пуерторіканський державний секретар Карльос Кірос і заступник генерального прокуратора Рудольф Джюліяні.

ЛАВА ПРИСЯЖНИХ федерального суду 22-го липня звільнила з обвинувачення у посіданні зброї і конспірації двох членів культу „Мув". Вінсент Ліфарт, знаний також як Джан Африка, та Алфонсо Роббінс були звільнені лавою присяжних, що засідали майже шість днів, від обвинувачення у виготовленні бомб з наміром вжити їх у терористичних актах. В. Ліфарт, основник групи, виробив плян підкладання неправдивих бомб та листів з погрозами бомблення у містах по всій країні. „Мув" створив на початку 1970 років Джан Африка. У 1978 році дев'ять членів цього руху визнано винними за вбивство поліціянта під час перестрілки, коли члени „Мув" не давали доступу інспекторам здоров'я до своєї громади у Філядельфії.

У ПОДАТКОВОМУ УРЯДІ існує досі практика всі справи, пов'язані з неплатністю податків або частковою неплатністю, відкладати в „довгу скриню" після шести років, і тоді вже переступників і неплатників податку уряд не чіпає. В той спосіб скарбниця тратить величезні суми властиво громадських грошей, які б могли піти на користь всім платникам податків, всім громадянам ЗСА. Тепер демократи в Конґресі намагаються змінити це „шестирічне" правило, щоб можна було тягнути до відповідальности неплатіїв довше, ніж шість років.

ПІЗНЄ СКРОПЛЮВАННЯ з повітря отрутою на т. зв. „середземноморську муху" в Каліфорнії, яка блискавично плодиться і тепер загрожує втратою урожаю городини і садовини на більйонові суми долярів, є великою неприємністю для губернатора Едмунда Бравна, бо він місяцями зволікав з рішенням — кропити з повітря отрутою чи не кропити. За цей занадто довгий час ця неконтрольована „середземноморська муха" поширилася на величезні терени дорогоцінних садів і городів. Дж. Бравна тепер гостро критикують каліфорнійські законодавці з обох партій, включаючи і демократів-виборців, які його [illegible] президентських передвиборах навіть хотіли його бачити президентом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Штучна проблема

Уже від довшого часу єрихонські труби частини американської преси розтрублюють по світі, а в першу чергу по Америці, що Уряд Роналда Реґена не має устійненої політики супроти СССР, а інші пишуть, що він взагалі не має політики. Тим обґрунтовують пресові алярмісти свої вимоги, щоб президент Реґен „тут і вже" виступив з публічною промовою та з'ясував у ній всі напрямні американської світової політики.

На перший погляд така вимога має своє оправдання. Але це тільки на перший погляд. Бо в дійсності Президент не раз підкреслював, що Америка буде послідовно змагати до збереження світового миру, що на розвиток світових подій може мати вплив тільки той, що має відповідні засоби й уміє вжити їх, що Вашінґтон буде вести переговори з Москвою у всіх справах, які торкаються обидвох країн, але для тих переговорів мусить бути відповідний час і відповідно приготований. До тих підставових засад державний секретар Александер Гейґ, який відповідає за закордонну політику ЗСА, з'ясував справи Близького Сходу, невралгічного пункту сучасного світового положення, перед і в часі свого там перебування, справи Азії й Далекого Сходу в часі відвідин японського прем'єра Зенка Сузукі у Вашінґтоні, а відтак у часі своєї подорожі до Китаю та до інших далекосхідніх країн; до справ Америки, близьких американських сусідів забирав слово Президент і державний секретар неоднократно, а про зміни, які вони почали впроваджувати у відношенні до країн цього континенту, всім відомо. Отже, про що йдеться? Це є дійсність, скажім з одного боку. А тепер пригляньмося з другого боку.

Кожному, хто серйозно приглядається світовій політиці ясне, що закордонна політика будь-якої країни не в її заявах, а в її діях. Ось, наприклад, совєтські лідери постійно складають заяви і з'ясовують „підстави і напрямні" совєтської світової політики. І завжди з тим самим результатом: ніхто їм у ці заяви не вірить. Бо це пустопорожні слова, яким повністю противорічать учинки московських політиків і дипломатів, генералів і шпигунів та диверсантів. І ніхто навіть не дивується, що московські діячі гарними словами прикривають погані вчинки. Робили так їхні попередники — Ленін, Сталін, Хрущов, а якщо хочете то й царі Ніколаї, Петри й Александри — роблять тепер вони, а після них робитимуть ті, що прийдуть після них. Отже який сенс ставати в позу і проклямувати урочисто різні погляди й заяви, якщо „Москва словам не вірить", ні чужим, ні своїм!

Чому ж тоді так багато американських працівників преси й діячів аж так розбивається за публічним зформулюванням американської політики Президентом? Відповідь проста: бо вони хотять іншої американської політики, особливо іншої американської політики у відношенні до Москви. Їм не подобається, що Вашінґтон веде свою світову політику зовсім незалежно від Москви. І для цього вони вигадують що Уряд Реґена не має ясної політики супроти СССР, або навіть що його політика супроти СССР ворожа до СССР і тому вони накликують до її зміни. Якщо хтось ще мав би сумніви в цій справі, то вистачить йому вказати на слова колишнього демократичного державного секретаря Сайруса Венса після його недавнього повороту з Москви, або на славну вже серед української громадськости статтю мерилендського сенатора Метаяса в квартальнику „Форейн Афферс" за літо 1981, або на редакційну „Ню Йорк Таймсу" з неділі, 12-го липня під прямо неправдоподібним заголовком „Яка дорога до Москви?", а якій так само добре пасував би заголовок „Яка дорога до Каносси?"

Редактори „Ню Йорк Таймсу" люди спритні і вони нібито не від себе говорять, а тільки передають сумніви союзників ЗСА та непевність і сумніви деяких працівників президента Реґена. „Ню Йорк Таймс" бідкається, що европейські державні мужі мають клопоти переконати своїх громадян у правильності американської політики супроти СССР. Може то і правда. Але діло в тому, що понад 30 років безпечного, а навіть розкішного життя деяких европейців під охороною американської зброї всебічної потуги довели до того, що европейці почали забувати, хто кого боронить і захищає: ЗСА їх, чи вони ЗСА? Европейські пацифісти й малконтенти виголошують „мирові" тиради, бо їх захищає американська потуга. Але якщо б їм прийшлося станути самим лице в лице з російською сучасною потугою, вони напевно заспівали б інакшої якщо б їм перед очима постав привид „русских" у Бонні Франкфурті над Мейном, у Парижі й інших хвалебних европейських великих столицях, то їм разом з тим пригадалося б, що ті самі „русскі" робили в Відні, Букарешті, Будапешті, Берліні...

Значній частині американців не подобається зближення ЗСА і КНР. Не подобається це тим, про яких пише сенатор Метаяс, що їм мріється про „великі виробничі контракти". Але власне в зближенні ЗСА і КНР є велика шанса для ЗСА стати знову незалежним чинником на світовій шахівниці, не бути змушеним до тих, чи інших потягнень, а робити те, що добре для ЗСА, для світу, для усіх народів на землі. Отже немає проблеми відсутности зформулювання американської світової політики, а її штучно творять ті, хто проти політики Уряду Реґена, хто проти розв'язання і звільнення рук американської дипломатії.

Роман Рахманний

ІЛЮЗОРНЕ ЗАТИШШЯ У ЦЕНТРІ ТАЙФУНУ

У сучасному психологічному кліматі загального й українського суспільства я не здивуюся, коли якийсь читач, ознайомившися з чотирма статтями на спільну тему „Україна на грані атомного армагеддону", скептично скаже:

— Хай йому грець, отому авторові!...На мить затривожив він мене, і то зовсім даремно.

Після закінчення Другої світової війни, без уваги на всю „холодну війну" і ядерну конфронтацію між великодержавами Сходу й Заходу, мир таки втримався понад 35 років...Крім того, Америка і Совєтський Союз уже зрівноважили свої ядерноракетні сили і на ділі не зважаться застосувати атомну зброю.

Відомо, що в такій війні жаден суперник не може надіятися на перемогу — обом сторонам у ядерному конфлікті загрожує цілковите знищення. Тільки червоні китайські верховоди за правління Мао Дзедона чванилися: китайці найчисленніші — майже один мільярд душ — тому вони єдині перетривають навіть термоядерне знищення. Але й Пекін тепер припинив такі балачки.

Інші автори в українській пресі, йдучи за голосом чужоземних авторів, кажуть, що Совєтський Союз ідейно дряхлий і може розвалитися при першому зовнішньому ударі. Тому кремлівське керівництво не зробить такого самогубного для себе кроку, як розпутання збройного конфлікту зі Заходом, та ще й ужиттям атомної зброї.

Передбачаючи такі думки (а їх пляново поширюють у нашому суспільстві розсівачі совєтської дезінформації), скажу своєму вдумливому й скептичному читачеві ось що:

— Своїх „тривожних думок" про смертельну небезпеку для українського народу в близькому армагеддоні (в остаточній та вирішальній битві між силами Зла і силами Добра) я не подавав до відома загалу читачів з метою залякати їх чи перешкодити їм втішатися своїм добробутом і всіма вигодами високорозвинених країн, де вони живуть.

Ні, я щиро переконаний в існуванні тієї загрози для життя української нації та щиро вірю в можливість принаймні звуженого виходу з тієї „диявольської дилеми українського народу". Третій вихід для нас можливий тільки при активному підході до всесвітнього конфлікту і при передумові, що українці порвуть зі своїм традиційним квієтизмом — добродушним погодженням з дійсністю, мовляв, „якось то буде..."

Віра у т.з. тривалий мир „від закінчення Другої світової війни" доволі поширена на Заході, де її наполегливо плекають підступною інформацією всі явні й таємні оформлювачі громадської думки, під наглядом московського центру дезінформації. Вони гомонять про мир і потребу зберігання його шляхом „поступового роззброєння" (договори САЛТ-І, САЛТ-ІІ і т.д.) або принаймні скороченням кількости сухопутних сил на европейському континенті.

Водночас ці пропагандисти повторюють твердження кремлівських лідерів про те, що, мовляв, це Америка та її союзники створюють гарячку збройних перегонів і плянують запобіжний ядерний удар по Совєтському Союзі.

Тривалі війни

Тим часом від закінчення Другої світової війни щороку велися війни на всіх континентах. Це були переважно внутрідержавні конфлікти, де існували реальні суперечності, а там, де були несерйозні чи ілюзорні суперечності, совєтська аґентура з допомогою своїх союзників — а зокрема Куби — завогнювала їх у громадянську війну.

Росія за той 35-річний проміжок часу провела чотири великі збройні інтервенції (Східня Німеччина, Угорщина, Чехо-Словаччина й Афганістан). Росія постійно вмішується у внутрішні справи Польщі, Румунії, Болгарії, а супроти Китаю застосовує політичний тиск після кривавих прикордонних сутичок в районі рік Амур та Уссурі.

У сучасну пору — червень 1981 — нараховуємо принаймні двадцять воєнних конфліктів у світі та мільйони виселенців і втікачів, що вмирають з голоду в Азії, Африці й Латинській Америці тільки внаслідок безпосередньої чи посередньої інтервенції Совєтського Союзу і його підневільних альянтів.

Про твердження, мовляв, Совєтський Союз — це велетень на глиняних ногах, то й нічого говорити. У своїй наївності українські втікачі зі Совєтського Союзу 1939-1941 року переконували німців про слабкість совєторосійської імперії та її армії, озброєної ґвинтівками на мотузкових пасах. Ніхто з них, а далі й гітлерівські пляновики, не розумів, що єдине справді слабке місця совєторосійської імперії — це її національний склад, що відповідно віддзеркалюється у бойовій готовості чи неготовості її армії до війни Але той велетень мав тоді і має сьогодні „залізні ноги", бо СССР — це на ділі Росія з російським керівництвом і з російським народом, що зокрема в критичній ситуації завжди підтримає своє диктаторське чи царське правління.

Сьогодні російська армія що зветься „совєтська армія", російська фльота, що зветься „морський флот Совєтського Союзу", російська адміністрація з російською комуністичною партією, що зветься КПСС, спіль

(Закінчення на стор. 4)

З НАШИХ БУДНІВ

Кара Божа

Пан Татух вернувся з Томпкінс парку з першим соняшним пришварком на обличчі, з розстібнутою на грудях сорочкою і скрученою в трубочку „Свободою" під пахвою,

— Ну, як там у парку політика відходить? — спитала пані Татушиха, — поставивши на столі сир зі сметаною і накришеною цибулькою, — улюблене меню господаря дому.

— Велл, — промовив пан Татух, — знявши з носа окуляри, — а чи я мушу складати тобі рапорт, як президент американському Конгресові?

— Мусиш-не мусиш, але спершу руки помий, коли сягаєш по хлібець святий.

— А хіба я що ними робив, у банку гроші рахував?..

— Я сама цікава знати, що ти там у парку робиш, цілими днями?.. Може дівчат зачіпаєш?

— Ет! — легковажно махнув рукою пан Татух. — Там тепер такі „дівчата" завелися, що небезпечно їх чіпати... Віковічні! Торкнеш рукою одну-другу, та й порохом розсиплеться.

Прирівняння дівчат до порохна дорога землячка не дуже вподобала, та й не було воно, сказати б правду, в доброму тоні. Щоб удобрухати дружину пан Татух дипломатично похвалив підвечірок, мовляв, „делишес", та й сповістив її новину, що він зустрів сьогодні в парку... кривого Майка!

— Отого прогресистого?.. А чи він далі так репетує, як колись, що в совєтах — рай, жити — не вмирати!

— Ого, вже більше не репетує... Сильно піднепав неборак, і на дусі, і на тілі. Як дістав півроку тому „стровка", то обернувся з людини в колоду. Ні рукою, ні ногою не ворухне, і мову йому відобрало...

— Се йому так за те, що молився до Леніна і бив поклони перед Сталіном.

— Велл, жінко — промовив із повагою в голосі пан Татух — я тобі скажу таку річ: занадто він їм вірив, отим товаришам з Четвертої вулиці. Так довго вірив, поки сам не поїхав до Краю і на власні очі не побачив, які там гаразди. І з того жалю, що так довго давав себе туманити — не витримав: якась, кажуть, жилка тріснула йому в голові. Нині перший раз у парку показався, але — на візочку! Жаль дивитись на чоловіка...

— Кара Божа! — пророчисто промовила моя дорога землячка.

— Га! Може воно справді кара Божа, — зітхнув пан Татух і задумався. — Але ж я боюся, що коли Господь Бог зачне карати людей за такі провини, то не один великий політик, не один державний урядник мусітиме їздити на такому візочку, як наш Майк.

Ікер

Ростислав Сочинський

НЕ ТАК ТІЇ ВОРОГИ, ЯК ДОБРІЇ ЛЮДИ...

Трагедія нашого народу, як це показує безліч прикладів з історії, лежить у тому, що поруч з будуючими елементами знаходяться деструктивні, які намагаються знищити добрі намагання чи то з наївности, заздрости, фрустрації, або ж із звичайної недоброзичливости.

В українській пресі, зокрема в „Свободі", в останніх тижнях появилося кілька статтей, темою яких стали вже не політичні події, а певні прояви українського культурного життя.

Одні з авторів висловлюють добрі наміри й здорові думки з позитивним підходом до справ, інші ж характеризуються „бессервіссерством", а насправді неуцтвом і бажанням пошкодити справі, навіть якщо воно не свідоме...

Зокрема хочу тут зупинитися на статті Миколи Кушніренка під заголовком „Економічний принцип та Український Музей" у ч. 116 „Свободи", з середи 24-го червня, яка принесла велику шкоду обом згаданим у статті інституціям, а саме: Українському Музеєві (УМ) та Українському Інститутові Америки (УІА).

Стараючись бути знавцем різних ділянок людського культурного вияву: економічної, історичної, соціологічної, мистецької і навіть правничої, М. Кушніренко описує певні псевдофакти, що свідчить про його непоінформованість, а ще більше про упередження до Інституту.

Топчучи УІА, автор старається начебто піднести престиж Українського Музею в Ню Йорку, який і так, без цієї зайвої перебільшеної ґльорифікації, займає належне місце серед українських культурних надбань, і це місце УМ не збільшиться від того, що хтось понижуватиме вартість і значення Українського Інституту Америки, бо і одна і друга інституції потрібні і корисні для української громади, чи будуть вони разом, чи нарізно.

М. Кушніренко цитує відомого колись економіста М. Туган-Барановського і старається достосувати його дефініції до вищезгаданих установ, мовляв УМ — це установа, де „люди працюють даром" і „українська громада витрачає на неї дуже мало грошей", а „результат діяльности — показний" („ad absurdum"). Він же зараховує УІА до іншої категорії громадських установ, де „витрачаються гроші, а здобуток від тих затрат буває не лише мінімальний, а іноді й від'ємною величиною"...

Взявши під увагу правдиві факти і цифри, публіковані у річних звітах цих двох інституцій, ми бачимо, що правда зовсім інша, і М. Кушніренкові варто було б простудіювати дотичний матеріял, з користю і для нього; може б тоді засліплення уступило б місце речевості й об'єктивній правді.

Український Інститут Америки, у відміну від УМ, не дістає фінансової урядової допомоги, але він не банкрутує, хоч має щорічний дефіцит. У порівнянні з УМ він „бідний як церковна миша", але завдяки напливові молодих сил, які працюють безінтересовно, він напевно незабаром переборе фінансові труднощі та здійснюватиме і надалі з честю завдання, накладене на нього його основниками-будівничими.

Далі у своїй статті М. Кушніренко старається здискредитувати мету, завдання і плян праці Інституту, які прибрали відповідну форму завдяки зусильній праці Екзекутивної комісії УІА на протязі останніх трьох-чотирьох місяців, називаючи це „туманними і порожніми фразами". Він намагається висміяти вислів, що його УІА вже давно вживав для окреслення своєї ролі в майбутньому, а саме: бути — „вікном у світ" і „українською культурною амбасадою". Ці вислови, мовляв, Інститут „позичив" у іншої установи. Які наївні і обмежені міркування. Інститутові зовсім не шкода, що „його" девіз з-перед трьох десятків років використовує тепер з успіхом УМ. Українська установа лише може радіти з успіху іншої української установи. Бо жниво велике, а женців мало! Для УІА завжди було чужим почуття заздрости, так добре підхоплене і висміяне ще Степаном Руданським. Пригадайте молитву одного селянина: „Нехай моєму сусідові корова здохне..."

Неначе „похоронні відправи" звучать дальші ревеляції М. Кушніренка, що, мовляв, Український Інститут Америки на протязі 25-ти років не проявляв ніякої діяльности. Цю неправду прикро читати, бо за 33 роки своєї діяльности, від 3-го травня 1948-го року починаючи, Інститут зробив чимало. І щоб цю працю побачити, досить було авторові завдати собі трішки труду і прочитати брошуру, що недавно появилася друком під заголовком: „30-ліття Українського Інституту Америки (1948-1978)", де дуже докладно описана діяльність Інституту.

Про пожвавлену діяльність УІА за останні три роки дуже широко писала українська преса. І досить тут, наприклад, згадати

(Закінчення на стор. 3)

Василь Пасічняк

Ще одна праця проф. М. Чировського

An Introduction to Ukrainian History, Volume I: Ancient and Kievan-Galician Ukraine-Rus', Nicholas L. Fr. Chirovsky, Philosophical Library, 200 West 57th Street N.Y., N.Y. 10019, 347 pages, 4 maps and 15 illustrations, $19.95.

У добі поневолення українського народу імперіялістичною Москвою засобами терору та брехливої пропаганди, як в Україні, так і в країнах Заходу, яка скрізь проголошує — що Київська Русь — це колиска і невід'ємна частина російської історії, видання „Введення до історії України" проф. д-ра Миколи Фр. Чировського, професора Сітон Голл університету в Ню Джерзі, є особливо побажане. Таких праць потрібно більше, якщо маємо знівечити фальш у численних томах псевдонауковців про Схід Европи, які за гроші московських білих і червоних царів, або через односторонню інформацію, нанесли великі шкоди для поневолених Москвою народів, головно — українського, бо включаючи їхню історію до історії московського народу, вони не признають цим народам національної окремішности ідентичности та права на незалежність і державність.

Автор „Введення", науково обґрунтовуючи свою працю, протиставить історичні докази тенденційним давнім і новим арґументам проросійських авторів.

Проф. Чировський присвятив свою працю героїчним борцям, які віддали своє життя за людські і національні ідеали, за свободу і державну незалежність усіх поневолених Москвою народів.

Із усією певністю можна твердити, що ця праця, розповсюджена у наукових і політичних колах в країнах англомовного світу, причиниться до об'єктивного зрозуміння процесів: етнічного, національного, расового і державно-політичного розвитку народів Східньої Европи.

До Другої світової війни англомовний читач не міг дістати англомовних історичних книжок, в яких він мав би змогу знайти правду про поневолені Москвою народи, головно про Україну.

Щойно по Другій світовій війні появилися англомовні історичні книжки, між іншими таких авторів, як М. Грушевський в 1941 році, Д. Дорошенко 1940 року, К. Меннінґ 1947 і 1951 роках І. Нагаєвський 1962 і 1975 роках, К. Кононенко 1958

(Закінчення на стор. 4)

„УКРАЇНСЬКІ ЕЛЕМЕНТИ В НАШІЙ СВІДОМОСТІ"

II

Ми з шляхетсько-кармазиновою традицією у нашій свідомості не упоралися цілковито й не оцінюємо вистачально цього факту. Є це свідомість погляду на справи молодих культур, наприклад, української, білоруської, болгарської, словацької чи навіть чеської, з точки бачення „пана" на „мужицьку" культуру. Це є одна схема і одна теза.

Друга теза: що українські справи, часто в наслідок багатьох недомовлень, є справами назагал „встидливими". Говорю тут про середовища т. зв. „пересічних поляків". Заважили тут очевидно війни та справи пов'язані з українськими націоналістичними організаціями і їхньою боротьбою. Це ще додатково додало на вибір справ українських.

„*Пломєнє*": Думаю, що ці найновіші факти діють найсильніше і домінують.

Р. Торжецький: Хотів би я тут поставити під знак запиту вступні ствердження пана... про незнання впливів української культури на польську. Спостерігаємо цілком інше явище. Від 1907 року аж до 1926 року йшов дуже гострий наступ польського націоналізму в ендецькій формі, а також частково в хадецькій (християнська демократія), частково в народницькій; — маю на думці тут тих народовців, які гуртувалися навколо Вітоса, а не тих при PSL — Визволенню (Польському Товариству Людовому). В тому часі існувала спроба протиставлення українському народному оновленню з боку польських націоналістів, які вичували начебто загрозу і конкуренцію на тих теренах. Коли дійшло до збройної конфронтації, то вона мусіла ще додатково збагатити поставу ендеків. Була теж польсько-українська боротьба в 1918-1919 роках, яка не лишилася без відгуку і залишила від'ємне тавро. Боротьба велася за мішані терени і створила своєрідну квадратуру кола. Як можна було видістатися з тієї ситуації?

Сікорський в 1923 році виразно здавав собі справу з переваги підставового елементу на забужанських теренах, але був далекий від концепції резиґнації з цих теренів. Також Пілсудський не думав зрікатися теренів, які мали також культурне значення. В цій ситуації Сікорський думав так: ми позбавимося тих осередків, а що з населенням? Вже ми залишили населення на правобережній Україні, чи маємо залишити ще і тут, а рівнож — що з стратегічним передпіллям? Прецінь це Сікорський зформулював теорію стратегічного передпілля. Він і Пілсудський мали зближені концепції під тим оглядом. Витворився своєрідний стиль оборони посідання на цьому терені.

Цей стиль прийняв також Вінценти Вітос, який добачував рятунок ситуації не в землевласникові, який тієї землі не утримує, але в польському селянинові, якого треба туди вислати, дати йому терени, опущені або обкроєні, зміцнити польське населення, щоб зберегти ці терени, забезпечити для Польщі. Ґжибовський мав рацію, кажучи, що Вітос був демократом для поляків і польського селянина, але також був націоналістом для українського селянина. В 1925 році він виразно сказав про „ближчу сорочку до тіла", просто-напросто йшлося тут про засадничі питання: „прошу дуже, шукайте собі розв'язки, а я шукаю розв'язки для польського селянина на тих землях..." В той час український селянин відповідав: „Добре, але я і мій дід і прадід обробляли ці землі віддавна". Почулися протести: „Що ви нам несете? Шляхетську великопольську культуру? Ми вам за це дякуємо. Ми хочемо мати власну культуру і її боронити".

Тут зударилися ці два становища сильно один з одним. Якщо до цього додамо дані про спосіб боротьби, яка там провадилася, а отже, з одного боку, була це терористична боротьба і підпільна боротьба та неґація взагалі польської держави з боку українських націоналістів; з другого боку — неґація польських націоналістів, які не мали наміру дискутувати на жадну тему, неґували існування українського народу, відмовляли йому будь-яких прав. Велика частина суспільства в значній мірі відпекувалася від української культури, починала промовчувати ці справи, кажучи, що українці — це етнічна маса, яка не посідає власної культури, що їх провідники були розполітиковані, а люд позбавлений національної свідомости. Всякі голоси і починання, які йшли назустріч українцям, уважано за ворожі рухи проти польських державних інтересів, а через те їх слід було притискати. До того доходила діяльність польської адміністрації згаданих теренів, яка була дуже неприємною в дії... і яку український селянин пізнав добре на власній шкірі. Але не тільки селянин, але також дрібний міщанин.

Е. Лапський: І український учитель.

Р. Торжецький: Нищено шкільництво — „Лекс Ґрабський" нищить від 1924 року українське шкільництво, впроваджуючи утраквістичне, двомовне навчання від перших кляс шляхом примусу. В той спосіб відкривається нова справа — доступ до шкільництва. Молоде покоління деклясувалося. Так доходило до дальшої ескаляції взаємних анімозій, ненависти і закидів. В тих умовах взаємне проникання культур натрапляло на великі труднощі; не було клімату для наукових пошуків, хоч розвивалася публіцистика, бо не бракувало проблемів. На сторінках преси, а зокрема на сторінках „Бунту молодих", „Політики" і „Роботніка" та інших появлялися голоси, що закликали до політичної тверезости.

Пйотр Дунін-Борковський виразно стверджував: „Скінчіть з мітом про етнографічну масу, бо цей нарід посідає всі верстви, які творять народ і власну культуру, і має всі права на існування, щоб бути народом і почувати себе народом". Очевидно, не тільки Дунін-Борковський це знав, але знала це ціла маса поступових людей.

Ф. Неуважний: Варто згадати про відношення до співпраці з українцями, яке репрезентувала польська лівиця в кордонах тодішньої польської держави, зокрема львівська лівиця і редакція місячника „Сигнали",

Р. Торжецький: Гляньмо, що сталося в наступних роках. Мали ми до діла з дальшою невдачею польської політики. Пілсудський і його група заризикували впровадження концепції державної асиміляції у відношенні до українців; загамовано акцію винародовлення і гальмування росту національної культури; були роблені старання здобути тих людей для польської держави, бо за всяку ціну були роблені старання збереження теренів кресів східних.

(Продовження буде)

чотири концерти творів українських композиторів у виконанні наших чільних артистичних сил, які вислухали українські й американські гості у переповнених приміщеннях Інституту, чи цілий ряд образотворчих виставок і товариських прийнять, влаштовуваних Інститутом в останньому часі. Всі ці імпрези мали прихильний відгук у пресі у статтях авторства наших визначних працівників пера.

Український Інститут Америки не збирається „дублювати діяльности українських установ на давнтавні Ню Йорку", як це твердить М. Кушіренко. Діяльність „давнтавнських" установ можна тільки похвалити, бо вона корисна

Не так тії вороги...

(Продовження зі стор. 2)

для певної групи української громади, але треба признати, що вона, на жаль, крім представників нашого старшого громадянства не притягає молодшої американсько-української чи міжнародної публіки.

Український Інститут Америки ставив і ставить собі за завдання познайомити позаукраїнську громадськіськість з українською культурою, не тільки з вишивками, українськими одягами чи писанками, але з історією, літературою, наукою, музикою та іншими здобутками усієї культури українського народу.

М. Кушніренко далі безпідставно стверджує, що УІА лише „наймав" своє помешкання для імпрез інших товариств та організацій. Це вже чиста неправда і шкідливе твердження, яке може пошкодити Інститутові як установі, звільненій від федерального доходового податку. УІА ніколи своїх приміщень нікому не „віднаймав", бо міг би це звільнення втратити. Чи авторові про таке, власне, і йдеться?

У дні чи вечори, коли УІА не влаштовував власних або ним спонзорованих імпрез, він відступав свої приміщення іншим українським організаціям, але не за заплату, а за добровільні датки, які здебільшого ледве покривали видатки за опал, освітлення і прибирання. М. Кушніренко „піддає думку" покійному Добродієві Інституту св. п. Володимирові Джусові, що „коли б тепер жив покійний меценат і жертводавець Володимир Джус, він без вагань передав би будинок УІА Українському Музеєві". Ми ж думаємо, що, коли б св. п. В. Джус мав змогу прочитати безвідповідальну писанину М. Кушніренка, він напевно перевернувся б у гробі...

М. Кушніренко снує далі свої „поголоски", що не чути про розмови представників УМ й УІА про злиття цих установ у одну інституцію. А як справді мається справа? Вже 26-го травня цього року відбулася зустріч представників УМ і УІА у теплій і сердечній атмосфері, де УМ просив відступити увесь будинок Інституту Музеєві під одним, себто Музею, керівництвом. Така пропозиція самозрозуміло була неприйнятливою для Дирекції УІА, яка пропонувала відступити один чи більше поверхів будинку для приміщення і показу експонатів українського народного мистецтва до часу поки Український Музей не придбає більшого будинку для себе. Музей на це не погодився, бо, мовляв, персонал УМ покищо замалий, щоб мати виставки у двох окремих приміщеннях.

Учасники цієї зустрічі з обох боків рішили разом видати спільну заяву для інформації заінтересованих громадян, де було б сказане, що формальне злиття цих двох інституцій у одну не було б корисним ні для однієї з цих установ, але співпраця на майбутнє побажана.

Текстом цієї заяви обмінювалися інж. В. Назаревич, віцепрезидент УІА, і д-р Б. Цимбалістий, президент УМ, від 15-го до 25-го червня ц. р., роблячи різні зміни і поправки. 25-го червня остаточно узгіднена редакція заяви була готова для поміщення в пресі. Одначе, не чекаючи на публікацію ухваленої заяви, д-р Б. Цимбалістий у його статті в 119 ч. „Свободи", з дня 27-го червня ц. р. (мабуть вислано її до редакції кілька днів раніше) описує перебіг цієї зустрічі та її остаточне рішення у зміненій формі. Чи так поступають ті, які придержуються правил „чесної гри"?

Вертаючись до статті, якою нанесено вже чимало шкоди Інститутові, авторства М. Кушніренка, читаємо в останньому абзаці його „сокровенні бажання": видаючи присуд на УІА, він пише, що „протягом наступних років такі інститути, як український на розі 79-ої і 5-ої авеню, не будуть звільнені від податків"... Таке читаючи, мусиш пригадати батька новітньої української літератури:

„Чи ви од чаду, чи з похмілля,
Чи чорт за душу удряпнув,
Чи напились дурного зілля,
Чи глузд за розум завернув ?...

З „Енеїди" Котляревського.

Надіємося, що Комісія реальностевих податків міста Ню Йорку до цієї „юридичної опінії" „експерта" М. Кушніренка не поставиться поважно і не обтяжить нашу рідну установу ще більшим податком на злорадість отаких, пожалься Боже, дописувачів.

„Новий Американець"...

(Продовження зі стор. 1)

цю дружбу, що зроджується на еміграції, потік образі обвинувачень у дусі совєтської московської і київської преси. Комуністичний цей листок на бігу оголосив усіх євреїв — біженців з СССР, сіоністами, а початі контакти українців з жидами „лицемірними" і скерованими проти Совєтського Союзу і 'всіх прогресивних сил світу'."

„Новый Американец" кінчає свою статтю переліком промовців за Круглим Столом. З українського боку зі словом виступали: скульптор Михайло Черешньовський, д-р Мирослав Прокоп, інж. Микола Галів, ред. Орест Питляр та інші. Були висловлені побажання, щоб такі зустрічі й обговорення цікавих обом сторонам проблем відбувалися частіше.

ПРИЗНАЧЕННЯ ЖІНКИ Сандри О'Коннор, першої жінки в історії ЗСА на пост судді у Найвищому Суді, уважається в Америці надзвичайно мудрим потягненням президента Роналда Реґена, що забезпечить йому принаймні п'ять додаткових пунктів або більше в опитуваннях, які встановляють рівень популярности і ефективности Президента.

П'ЯТИЙ РІК у Конгресі ухвалюється однобільйоновий бюджет для заплати на видатки самим законодавцям за всілякі офіційні активності, які вони виконують з рамени свого уряду, Цього року також буде ухвалено подібний, а навіть вищий бюджет, не зважаючи на всі „ощадностеві" декларації більшости законодавців у Конґресі. В цей бюджет включена сума 75 мільйонів долярів — видатки на поштові оплати, яку буде збільшено на 50 відсотків якраз на 1982 рік, що є виборчим роком.

В 50-ЛІТТЯ ЖАХЛИВОЇ ТРАГЕДІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

СПИСОК ч. 6/81

Пожертви на спеціяльний проєкт ФКУ: підготовку та публікацію наукових праць про трагічний, штучно створений Москвою Голод в Україні 1933 року:

2,000 долярів — Т-во Українських Інженерів Америки, Філядельфія, Па.
По 1,000 долярів: д-р Павло й Ірена Джуль, Микола і Галина Ткачук-Ніколс, Емілія Стефурак, Василь Сікора, Володимир Стойко, інж. Ярослав і Любов Татомир.
700 долярів — Володимир Котенко.
525 долярів — Юрій Личковський.
По 500 долярів: Франка Дахнівська, Іван Вудкевич, Йосиф і Стефанія Порайко, д-р Валентина Савчук.
300 долярів — Павло і Ольга Шульга.
По 250 долярів: о. Богдан Волошин, Василь Зарічний.
По 200 долярів: Т-во „Самопоміч", Балтімор, Мд., Н. Н.
150 долярів — Люба Новак, Марія Стефанів.
125 долярів — Леонід Підстригач.
По 100 долярів: інж. Василь Балабан, Мирослав Бекіш, Христина Блаженко, Берніс Гавришко, Джон і Еліза Додсон, Стефан Касіян, Михайло Лозинський, Іван Макарець, д-р Леонід і Оксана Мостовичі, Андрій Олесіюк, д-р Петро Остапчук, Андрій Пащук, д-р Ярослав Савка, Діяна М. Сенежак, СУА — 26-ий Відділ, Дітройт, Міш. Михайло Фесенко.
60 долярів — Юрій і Ольга Жевко.
По 50 долярів: д-р Володимир і Юліяна Білецькі, Микола Боярський, В. Ганас, д-р Микола й Ірена Гнатчуки, Ярослав Гура, Михайло Довгенко, Михайло Дрозд, Ярослав і Ольга Дужі, Роман Ільницький, Марта Б. Крамарчук, Ірина і Мирон Красій, Борис Крупа, Зена Мацик, Петро Новак, Павло і Дженет Оначук, Василь Павлович, Володимир Перекрест, Степан і Павлина Підляк, Богдан Романів, Степан Секрета, СУМ — Осередок ім. Л. Українки в Бафало, Н. Й., Володимир Терлецький, д-р Осип і Володимира Теслюк, Український Центральний Комітет — Елізабет, Н. Дж., Михайло Хитра, Ігнат і Стефа Шумні, Лев Щур.
45 долярів — Іван Ковальчин.
40 долярів — Зенон і Ярослава Ґоїв.
По 25 долярів: Максим Амброзяк, Євген Бучма, Григорій і Марія Вибачинські, Роман і Михайлина Гевко, Ірена Гладка, С. Грицишин, д-р Іларіон Домбчевський, д-р Антін і Слава Жуковські, Стефан і Валентина Когут, д-р Іван О. Куцан, „М'ясні продукти" — Бруклин, Н. Й., Іван і Люся Панчаки, Йосиф і Роза Синенькі, Іван Терець.
По 20 долярів: Ізидор Боднар, Юлія Вишневська, Ігор і Неля Ґерус, І. Дзівак, Богдан і Олена Красій, Павло Когут, Роман й Ірена Левицькі, Зоріян і Кармела Левицькі, Теофіль Лотоцький, Юрій і Оксана Мельниковичі, Василь Надраґа, Євдокія Ступарек, Богдан Стефанишин.
15 долярів — Стів і Беверлі Капелюк.
По 10 долярів: Євдокія Боднаренко, Надія Гриб, Борис П. Дурбак, Ольга Заремба, А. і М. Іванців, Петро Кіра, Володимир Котенко, Вільям і Анна Кошовані, Софія Масловська, Олена Мельничук, Н. Н., Іван Петрущак, Юлія Полянська, Ф. Сілецький, Олена Харамбура. Теодора Хариш, Марія Хархаліс, Марія Хитра, Євгенія Чорняк.
І 26 менших пожертв на суму — **123 долярів.**

Продовження звідомлення про пожертви друкуватиметься в наступних списках.

Щиро дякуємо.

Грошові датки ввічливо просимо слати на адресу:

Ukrainian Studies Fund
Harvard University
1583 Massachusetts Ave. • Cambrige, Mass. 02138

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

ВОЛОДИМИРА САВЧАКА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в суботу, 1-го серпня 1981 р., о год. 8:30 рано
в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й.
при 30-ій вул.
і в Римі в Обителі оо. Студитів

Просимо в цей день згадати Покійного у своїх молитвах.

МИРОСЛАВА — дружина
МАРТА — дочка
АДРІЯН — внук
і ближча Родина

КРАЙОВА БУЛАВА
УЛАДУ ПЛАСТУНІВ СЕНІОРІВ в ЗСА

ділиться сумною вісткою з усіми Пластовими Друзями та Українським Громадянством, що дня 23-го липня 1981 року, ненадійно, відійшов на Вічну Ватру

св. п. пл. сеніор керівництва

ВОЛОДИМИР БАКАЛЕЦЬ

член Крайової Булави УПС та член Куреня УПС „Хмельниченки".

ПАНАХИДА в неділю, 26-го липня 1981 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні McNerney Burnadz, 371 Lakeview Avenue, Clifton, N.J.

ПОХОРОН в понеділок, 27-го липня 1981 р., о год. 8:30 ранку, до церкви св. Миколая при Президент вул. в Пассейку, Н. Дж., а опісля на цвинтар Кальварія в Петерсоні, Н. Дж.

•

ВШ. Дружині, Дітям та Родині Покійного складаємо вислови глибокого співчуття.

КРАЙОВА БУЛАВА УПСЕНІОРАТУ в ЗСА

В П'ЯТУ, НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої і ніколи Незабутньої
ДРУЖИНИ, МАМИ І БАБУНІ

бл. п.

ЕВГЕНІЇ КНІГИНИЦЬКОЇ
з дому БОКС

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ І ПАНАХИДИ

в суботу, дня 8-го серпня 1981 року, о 9-ій год. ранку, за місцевим часом:

- в церкві св. Николая в Торонті, Канада;
- в церкві Преображення Господнього в Кічинер, Канада;
- в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.;
- в церкві Пресв. Діви Марії в Лос Анджелес, Каліфорнія.

В цей невимовно болючий час, просимо всю Родину, всіх Приятелів і Знайомих згадати Покійну у своїх святих молитвах.

Муж — ВАСИЛЬ
Доня — д-р УЛЯНА
Зять — д-р ІВАН ФАРЗАРАНО
Внучка — ЙОАНЯ
Внучок — ВАСИЛЬКО

Дня 25-го липня 1981 року минуло
ШІСТЬ НЕВИМОВНО СКОРБОТНИХ РОКІВ З ДНЯ СМЕРТИ
нашого Незабутнього і ніколи Невіджалуваного

бл. п. д-ра

МИХАЙЛА СОСНОВСЬКОГО

У цей день відправились за спокій Його душі

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в Торонті, в церкві св. Миколая;
в Нюарку, в церкві св. Івана Хрестителя;
в Бавнд Бруку, в Церкві-Пам'ятнику;
в Маямі, в Українській Католицькій Церкві;
в Римі, в Обителі Отців Студитів.
та в Назареті.

В непроминаючому смутку —
дружина — ОКСАНА
і РОДИНА

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшла, несподівано, від нас дня 3-го липня 1981 року в Бафало, Н. Й., на 19-ій весні свого життя,

наша Найдорожча ДОНЯ та СЕСТРА

св. п.

БОГДАНА МАРІЯ ЛИТВИН

Цією дорогою складаємо наші найщиріші подяки нашій близькій та далекій Родині, Приятелям та Знайомим, що не жаліючи трудів та жертв прийшли до нас із словами потіхи та розради в нашім тяжкім горю.

Дякуємо Всечеснішому митрофорному о. д-рові Павлові Івахову за батьківську опіку в перших хвилинах нашого горя. Рівнож дякуємо о. д-рові П. Івахову та о. С. Ґолембі за похоронні відправи, Службу Божу та надгробне прощання.

Пані Олі Слотюк за взірцеве переведення похоронів.

За всі жертви на Служби Божі, квіти та датки на харитативні цілі.

Хай Всевишній винагородить всіх Вас сторицею.

Тяжким горем прибиті:
батьки — ГАЛИНА та ЯРОСЛАВ
брат — ВОЛОДИМИР із дружиною НЕНСІ

•

На БУДОВУ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ в Люрді, зложили:

50.00 дол. .... Юрій і Марія Кордуби

На ПАТРІЯРШИЙ ФОНД СВ. СОФІЇ зложили:

50.00 дол. — Ярослав і Галина Литвин, Степан і Оля Курилас, Михайло Смоляк, Тарас і Еріка Кордуба, Маркіян і Лідія Стасюк;
30.00 дол. — Абсольвенти школи Williamsville High School South;
25.00 дол. — Маріян і Марта Стасюк;
20.00 дол. — Богдан і Оля Горбачук, Ігор і Лев Гринчаки, Іван і Марія Іскало, Зенон і Марія Кобилянські, родина Зелінських, Галина Стасюк;
10.00 дол. — О. Бережницька, д-р С. Дорощак, П. Гаравус, д-р за. дякун, І. Горбачук, Л. і С. Головатий, Ю. Коссовський, М. Мохнач, М. Мальчевський, М. Осташук, М. Макогон, В. Михальчук, П. Гринчак, род. Дранка, М. і Ґ. Орози, Я. Вороняк, М. Вашкурак, П. Мурій, О. Мурій, О. Ваґнер, Г. Кручова;
5.00 дол. — З. Дергак, В. і К. Гринчак, Г. Екгарт, І. Масло, Д. Завадівська.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 23-го липня 1981 року, ранком, на 59-му році життя, ненадійно, відійшов у Вічність,

наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

бл. п. інж.

ВОЛОДИМИР БАКАЛЕЦЬ

Горем прибиті:
дружина — МАРІЯ
син — ОЛЕГ з дружиною МАРГАРЕТОЮ
дочка — ДАРІЯ з мужем ЮРІЄМ КОВАЛІВСЬКИМ
сестри:
ІВАНКА з родиною
ГАЛИНА з родиною
ДАРІЯ з родиною
брати:
ОЛЕКСАНДЕР з родиною
МИРОН з родиною
та ближча і дальша Родина в Америці, Канаді й Україні

Похоронне заведення буде вже відкрите в суботу, 25-го липня, від год. 7-9-ої веч. і в неділю від 2-4 по пол.

ПАНАХИДА в неділю, 26-го липня 1981 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні McNerney Burnadz, 371 Lakeview Avenue, Clifton, N.J.

ПОХОРОН в понеділок, 27-го липня 1981 р., о год. 8:30 ранку до церкви св. о. Миколая при Президент вул., Пассейк, Н. Дж., а опісля на цвинтар Кальварія в Патерзоні, Н. Дж.

КАРПАТСЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІМ. ЮЛІЯНА РЕВАЯ

повідомляє, що заходами ЦЕНТРУ плянується поставити Пам'ятник на гробі

сл. п. ПРЕМ'ЄРА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ
ЮЛІЯНА РЕВАЯ

Просимо Приятелів Покійного та Організації надсилати свої пожертви на ч. 8954 „Самопомочі":

"SELFRELIANCE" FCU, Account 8954, 108 Second Avenue, New York, N Y 10003

Чеки виписувати на: The Julian Revay Carpathian Research Center

КАРПАТСЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІМ. ЮЛІЯНА РЕВАЯ:

Проф. д-р Петро Стерчо, Голова — Д-р Василь Вереш, Секретар

Округи УНСоюзу Стейту Ню Джерзі
ПЕРТ АМБОЙ, НЮАРК, ДЖЕРЗІ СИТІ І ПАССЕЙК
— влаштовують —
В НЕДІЛЮ, 23 СЕРПНЯ 1981 р.
година 1-ша по полудні
в Українському Селі, Бавнд Брук, Н. Дж.

СТЕЙТОВИЙ ДЕНЬ УНСОЮЗУ

ПРОГРАМА ДНЯ:

НАЦІОНАЛЬНІ ТАНЦІ — ТАНЦЮВАЛЬНА ГРУПА ОСЕРЕДКУ СУМА в ПАССЕЙКУ під мист. керівництвом п. РОМАНА СТЕТКЕВИЧА, РІЗНІ РОЗВАГОВІ НЕСПОДІВАНКИ ДЛЯ МОЛОДІ
• ЗАБАВА при звуках оркестри ВОЛ. БИХОВСЬКОГО •

ДО УЧАСТИ ЗАПРОШУЄТЬСЯ ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ТА ЧЛЕНІВ СОЮЗОВЦІВ УСІХ ДОВКОЛИШНІХ МІСЦЕВОСТЕЙ СТЕЙТІВ НЮ ДЖЕРЗІ, НЮ ЙОРКУ Й ПЕНСИЛЬВЕНІЇ.

Ще одна праця...

(*Продовження зі стор. 2*)

року, М. Чировський в 1963 і 1965 роках, Коляска 1970 року. До цих цінних книжок, про які д-р Чировський згадує, долучується і його нова книжка „Введення до історії України" з 1981 року, яка подає додаткові нові факти і насвітлення до розвитку історичного процесу Руси-України. Вона є значним черговим кроком вперед на шляху об'єктивної наукової інтерпретації окремішности Руси-України від Москви-Росії.

„Введення до історії України" поділене на дві частини. Перша вводить і інформує читача про передісторичну добу території Руси і її населення. У другій частині подані джерельні відомості про Києво-Галицьку добу.

На закінчення книжки автор подав праці більше як двадцяти назв книг про історію українського народу, українських і неукраїнських авторів, загальної історії, 58 джерельних, та 75 історичних розвідок, якими він користувався у написанні своєї праці.

Автор „Введення" уважає що історичне опрацювання Київської доби належить до найважливіших завдань українських істориків, тому що її намагаються присвоїти для себе росіяни. Саме тому проф. М. Чировський присвятив зокрема багато уваги у своїй праці для заперечення пропаганди Московської школи серед науковців Заходу про те, що Київська Русь — це початок московської держави. Це він вже давніше доказував у своїх працях: „Введення до історії Росії", „Історія Російської держави".

Д-р М. Чировський запляннував видати другий том історії України в 1982 році і третій — в 1984 році. Маючи на увазі велику потребу нашої дії проти російського імперіялізму Москви, підсилюваного також облудними і поширюваними теоріями Москви в західньому світі про Україну, українські патріоти повинні фінансово підтримати видання наших істориків, купуючи їхні книжки не лише для себе самих, але також і для тих не-українців, які ці книжки прочитають і зможуть допомогти нам у змагу за нашу окремішність від Москви і за українську незалежну державу.

Книжку „Введення до історії України" можна набути в Науковому Товаристві ім. Шевченка в Ню Йорку, Н. Й. (Shevchenko Scientific Society 302-304 W. 13th St. New York, N. Y. 10014.) або через подане напочатку під заголовком Видавництво.

КОНСЕРВАТИВНА ЕРА В АМЕРИЦІ, яка розпочалася вибором президента Роналда Реґена до Білого Дому, сходить все вище і вище, — згідно з думкою багатьох кандидатів на республіканських законодавців до Конґресу. Заохочені напрямком у протилежний бік від лівиці, аж 150 аспірантів на членство в Конґресі по всій Америці виявили бажання стати до виборів у наступному році з рамени Республіканської партії, відчуваючи в повітрі для себе перемогу.

Появилася драма...

(*Продовження зі стор. 1*)

найглибшу трагедійну ситуацію в драмі М. Руденка. І в цьому, нам видається, її велика мистецька сила".

А знову ж М. Руденко, описуючи долю і недолю своєї п'єси, яка — „в трохи пом'якшеній редакції була поставлена Київським Академічним театром ім. І. Франка та яка через два місяці після прем'єри була заборонена, цитує слова із статті п. з. „Шляхи і проблеми розвитку українського театру", надрукованій у В-ві „Мистецтво" в Києві, в якій є відповідь на те, чому його драму совєтська влада виключила з публікації. Там же написано таке: „Під вплив буржуазної ідеології підпали й деякі радянські митці... зачепила ця пошесть і українську драматургію та театри республіки, зокрема віддав їй данину провідний колектив — Київський театр ім. Франка, поставивши п'єсу Руденка „На дні морському", яка перекреслювала історичні завоювання нашого народу в роки п'ятирічок та Великої вітчизняної війни".

Драму М. Руденка можна отримати, пишучи на такі адреси: Smoloskyp, P. O. Box 153 Station „T", Toronto, Ontario M6 B4 A1, або Smoloskyp, P. O. Box 561, Ellicott City, Md.21043.

Ілюзорне затишшя...

(*Продовження зі стор. 2*)

но тримають під своїм контролем не тільки одну шосту частину світу (як колись царі зі своїми „гончими і псарями"), але й також важливі бази на всіх континентах.

Ідеологічна й ідейна слабкість, звичайно, є певним чинником у розслаблюванні структури совєто-російської великодержави, але вона не така, щоб можна було враховувати цю слабкість, як серйозну перешкоду на шляху до аґресорського ядерного нападу на Захід. Усі теоретичні студії совєтських збройних сил заперечують це і, навпаки, доказують: — ядерний конфлікт з „капіталістичним заходом" можливий і саме СССР перетриває такий конфлікт, бо він, мовляв, має таку саму зброю, як Захід, а до того ще й ідейну концепцію „визвольної війни", чого не має і навіть думку про це відкидає Захід.

До речі, ця теза здобуває визнання і між вдумливими західніми дослідниками стратегії можливої ядерної війни зі Совєтським Союзом. Вони визнають, що Захід для перемоги над кремлівською диктатурою потребує ще й ідейної зброї. На нашу думку, ця ідейна зброя може зватися тільки „визволення всіх народів, поневолених Росією, та утворення чи відновлення їхніх самостійних держав".

Потреба громадської дебати

Оскільки навіть в українському еміґрантському суспільстві це питання далі залишається спірним, то це ще один доказ на потребу привселюдного обмірковування згаданих альтернатив чи дилем. А що говорити про наших братів і сестер в Україні!... Вони живуть у замкненому суспільно-державному ладі. Їхні знання про світ і світові проблеми дуже обмежені московською цензурою та викривлені такою ж самою пропаґандою.

Українці у народовладних державах мають широкі можливості вивчити ці питання, зробити висновки і навіть довести їх до відома значної кількости своїх земляків в Україні. Але вільним українцям у державах Заходу, поряд із підступною пропаґандою кремлівських аґітаторів, загрожує велика небезпека від фальшивих миролюбців у навколишньому середовищі.

Вони своїми пацифістськими співами заколисують нашу чуйність, намагаються перетворити і нашу громадськість — вільнодумних, політично свідомих людей — у купу бараболі, що жде своєї чергової фази: покладення в землю, щоб там випустити нові паростки і новий зелений стовбур, спрагнений тільки сонця, дощу і вітру та більш нічого.

Достоту повторюється біблійна історія Ноєвого ковчегу. Як сьогодні так і тоді люди жили собі, їли, пили, грішили, вінчалися, заводили сім'ї, одні вмирали — інші народжувалися, багатіли й розважалися в переконанні, що т. зв. мирові не буде кінця. Ніхто не вірив Ноєві, коли він передрікав всесвітній катаклізм.

Напевно тодішні мудреці, як сьогоднішні дослідники стратегії ядерної війни, підтримували твердження Ноя, але інші фальшиві пророки зацитькували громадськість: „Не слухайте цих песимістів, адже живемо стільки років у мирі й добробуті, в реальному затишку!".

Але не так сталося, як гадалося. Згідно з Ноєвим передріканням прийшла масова загибель невіруючих і маловірів у всесвітньому потопі.

Око вогненного тайфуну

Волелюбні українці й українки в Україні та в широкому світі не можуть дозволити собі на подібний люксус і продовжувати жити з дня на день у розкошах веґетативного дозвілля. Бо їхня Батьківщина Україна знаходиться, на жаль, у самому „оці бурі"... В центрі тайфуну на короткий час панує тишина і люди можуть спостерігати чудовий вид свого довкілля, не підозріваючи, що вітри нагло змінять свій напрямок, люто вдарять по їхніх житлах і зметуть їх з лиця землі — разом з ними.

Якщо українці у вільному світі щиро прагнуть того, щоб український народ принаймні у своїй мінімальній основі перетривав тайфун термоядерної війни, що його однієї днини розпутає імперіяльна політика Москви, то вони повинні допомогти своїм землякам в Україні (та й у всьому Совєтському Союзі) підкопати політичну економічну й адміністраційну силу Росії у всіх її видозмінах, а в вирішальні години армаґеддону зірвати військові заходи Кремля: кожен на своєму місці, там де його чи її примістили військові пляновики російських збройних сил. Вистачає порушити розклад бойових дій на декілька хвилин, щоб увесь диявольський плян Кремля провалився.

У таборі західніх союзників вільні українці повинні своїми заходами домогтися визнання неофіційного статусу союзника для України й українського народу. Щоб принаймні в „обмеженому атомному конфлікті" американсько-союзницькі ядерні удари попадали в суто-російські збройно-індустріяльні центри, а не на українські міста й села.

Нехай російський аґресор із перших секунд атомного конфлікту відчує нищівні наслідки своїх злочинів супроти людства.

Нехай тоді й російський народ прокинеться з вікового сонного служіння своїм давнім і новим царям і зробить те саме, що й українці, або загине зі своїми наказодавцями-аґресорами.

Всесвітній й армаґеддон не сміє заскочити української нації непідготованою в затишші центру вогненного тайфуну.

Кінець

80-річчя артистки Бенцаль - Карп'як

У неділю, 14-го червня цього року, відбулася в Українському Народному Домі подія, про котру слід розповісти щирим словом.

Десь вже від 1950 років у нашому місті живе і працює артистка українських театрів Олена Бенцаль-Карп'як. Для людей старших, вона є частиною споминів про давнє минуле, молодші пам'ятають її з театрального життя у Німеччині, а що знає про неї молодь в ЗСА, чи, краще сказати, молодь Міннеаполісу та Ст. Полу?

Виховна роля театру є незвичайної ваги. З театром пов'язуємо часи культурного відродження нашого народу. Слово, почуте зі сцени, вбивається глибоко в наші серця. Йдучи за такими думками Бенцаль-Карп'як встелила свій життєвий шлях працею на театральній ниві.

Опинившись в Америці, продовжувала працю серед молоді в нашому місті. Початки були тяжкі, але співпраця з батьками дітей принесла велику користь. Здавалось пані Лєні, що прийде час відпочинку, але любов до сцени перемогала і вона все побуджувала її до праці.

Серед організацій, які гуртуються при Українському Народному Домі в Міннеаполісі виникла думка, щоб вшанувати Бенцаль-Карп'як з нагоди її, нівроку, 80-річчя. Найбільше запалу виявило наше працьовите жіноцтво, осередок СУМ-А, ООЧСУ та управа УНДому. Це 80-річчя не мало характеру якоїсь академії, паради чи концерту. Найбільше запалу проявила Г. Свінціцька. І наші люди своєю щирістю бажали відплатитися ювілятці за її щирість. Вона ж вложила стільки праці для добра їх дітвори.

Понад 150 осіб заповнили гарно прибрану залю. На дворі якийсь рух. Вона приїхала. Стає хор при дверях і грімке наше — „Многії літа" на привітання заповнює залю. Зачинаються привіти: вони короткі, навіяні щирістю та пошаною. Від Об'єднання жінок — Галина Свінціцька, від СУМ-А Оксана Бринь, від ООЧСУ — Петро Ванаш, Стефан Кучварський від управи УНДому. Всі підкреслюють щиру працю для добра молоді. С. Кучварський згадав про працю ювілятки в місцевій суботній школі. Про загальний життєвий шлях розказав інж. Анатоль Гноєвий, підкресливши значіння театру як чинника розвою культури народу.

Цікавою були виступи нашої дітвори, від найменших до старшої молоді. За ті часи багато змінилося. Дівчата деякі подружилися, хлопцям повиростали вуса, а всіх їх Лєна тямить як своїх дітей. Деякі, хоч, може, дещо відстали від громади, тепер відчувають те прив'язання ще тісніше і щиріше. Такі зустрічі чи річниці скріпляють спаяність громади. Коли вже люди надивилися і натішилися своєю молоддю, Лєна зложила сердечну подяку громаді за її щирість та добру пам'ять. Про себе сказала, що мала і має в житті три любови: сцену, вишивку українську і варення. Сцену любить, бо вона заповнила її життя найкращими споминами. Вишивка скріпляє замилування до чогось рідного свого, а куховарство — це теж мистецтво.

Дівочий хор під проводом інж. Євгена Карп'яка заспівав чотири пісні. Це все створило такий родинно-сердечний настрій, що справді мило було взяти участь у такій імпрезі.

При смачній перекусці, яку приготували жінки, ще довго розважались при дружній розмові.

80-річчя Лєни Бенцаль-Карп'як було такою милою несподіванкою, якої не забувається. Бажаємо нашій Лєні Бенцаль - Карп'як ще багато щасливих літ і погідної осени в її житті.

Н.Н.